

Nyhetsbrev från Bryssel

September 2022

1. *EU-krönikan*
 2. *Höstens praktikant – Olivia Jansson*
 3. *“State of the Union” – Talet om tillståndet i EU*
 4. *Förordning om restaurering av natur*
 5. *Sanna Marins besök i Europaparlamentet*
 6. *Energiförsörjningen i EU*
-

1. EU-krönikan

Då var vi igång igen! Så känns det verkligen såhär en bit in i september. Augusti är den stora semestermånaden i Bryssel så då står det mesta stilla men nu har arbetet kommit igång på nytt, och det med besked. Det är en på många sätt intressant tid vi har framför oss på EU-nivån. Det är mindre än två år kvar till nästa EU-val och därför behöver sittande kommission och Europaparlament verkligen lägga manken till om de vill få igenom sina prioriterade förslag innan det är dags för en ny valrörelse. Samtidigt har vi en extremt utmanande situation framför oss när det kommer till att hantera konsekvenserna av Rysslands fruktansvärda anfallskrig mot Ukraina.

Det är uppenbart att Ryssland sätter stor press också på Europa. På många sätt blir det här ett test i skarpt läge för hur bra det europeiska samarbetet verkligen fungerar. Hittills måste jag säga att EU-länderna har hanterat det här relativt bra. Det har funnits stor enighet när det kom till de första sanktionspaketen som infördes, det har funnits ett relativt stort stöd för Ukraina och EU-länderna har faktiskt samarbetat för att hjälpa de flyktingar som kommit till följd av kriget. Men nu blir den stora frågan om det här kommer att hålla i sig också framöver.

Att i ett första läge göra insatser kräver såklart en del mod men det är på längre sikt som det blir mer utmanande. Det här ser vi just nu framförallt på energiområdet. Det är uppenbart att det inte håller att fortsätta finansiera Rysslands krig genom att köpa framför allt gas från dem. Samtidigt är det också ett faktum att vi är beroende av rysk energi. Skulle vi kapa den här införseln totalt skulle vi bokstavligen ha en mycket kall vinter framför oss. Detsamma gäller andra områden. Att i ett första läge, akut hjälpa de flyktingar som kommit har gått bra. Men kommer det att finnas samma vilja att hjälpa på längre sikt? Det återstår alltså att se hur mycket EU-länderna är beredda att göra framöver och om de kommer fortsätta att vara beredda att samarbeta och dra åt samma håll.

Här på representationen är annars höstens stora nyhet att vi har en ny praktikant på kontoret. Det är Olivia Jansson från Jomala som har kommit ner till Bryssel. Hon har på kort tid kommit bra in i arbetet och har t.ex. redan börjat leverera välskrivna rapporter från rådsmötena. Det är också Olivia som kommer att vara redaktör för det här nyhetsbrevet framöver. Ni kan läsa mer om henne och mycket mer i den här månadens nyhetsbrev.

Trevlig läsning och sköt om er!

Anton Nilsson
Landskapsregeringens representant till EU

2. Höstens praktikant – Olivia Jansson

Hej!

Jag heter Olivia Jansson och jag är praktikant i Bryssel fram till januari. Jag är född och uppvuxen i Jomala och tog studentexamen från Ålands Lyceum år 2018. Efter studenten tillbringade jag ett år i den sydtyska staden Freiburg im Breisgau för att bättra på min tyska och uppleva livet i en centraleuropeisk stad. Freiburg ligger på gränsen till både Frankrike och Schweiz, så en hel del utflykter blev det. Tyvärr har jag hittills inte haft mycket nytta av mina tyskakunskaper här i Belgien – förutom några enstaka ingrediensförteckningar – men ett lärorikt år var det likväl. Tyska är ett av de officiella språken i Belgien, men talas bara i en liten del av landet på gränsen till Tyskland.

Efter året i Tyskland flyttade jag till Uppsala där jag har studerat juridik i tre år. Med sex terminer på juristprogrammet avklarade var det dags att välja fördjupningskurser för de tre avslutande terminerna och kommande examensarbete. Då tyckte jag det passade perfekt med en paus i det akademiska lärandet för att i stället fördjupa mig i EU:s lite mystiska vardag – för att se hur lagstiftningsprocessen ser ut och Ålands roll i det hela. Här på plats vill jag lära mig mer om EU på en annan nivå än jag tidigare upplevt, det vill säga på en mer praktisk nivå än genom en kursbok eller ett komplicerat rättsfall från EU-domstolen. Under de första veckorna har jag bland annat fått bekanta mig med kommissionens förslag till en förordning om restaurering av natur som ni kommer få läsa mera om senare i nyhetsbrevet.

Bryssel som stad har hittills varit väldigt trevlig – till och med över förväntan. Det finns många vackra byggnader, till exempel runt det kända torget Grand Place, och även många trevliga människor. Att gå i EU:s gigantiska byggnader och höra alla språk blandas i korridorerna och ute på gatan är en häftig upplevelse. Mitt boende ligger bara drygt tio minuter från kontoret och jag trivs väldigt bra där. Det är en fantastisk blandning av människor då vi är 20 stycken, alla mellan 20 och 30 år gamla, från tolv olika länder. Många jobbar såklart med EU på något sätt, bland annat som praktikanter, konsulter eller lobbyister. Med Bryssel som utgångspunkt är det lätt att besöka orter i Nederländerna, Tyskland, Frankrike och Luxemburg och vi har många utflykter planerade – nu ska vi bara hinna utföra dem också. Jag ser fram emot resten av min vistelse – både arbetsmässigt och fritidsmässigt!

Hälsningar
Olivia

3. State of the Union – Talet om tillståndet i Europa

Ursula von der Leyen, kommissionens ordförande, höll den 14 september sitt tredje *State of the Union*-tal. Talet äger rum i Europaparlamentet i september varje år och i talet berättar ordföranden om vad som har hänt inom unionen under det gångna året och vad som är viktigt för det kommande året. Ordföranden berättar också hur kommissionen ställer sig inför stundande utmaningar. Man kan alltså säga att talet sätter riktningen för arbetet i EU under den närmaste tiden. Detta år handlade en stor del av talet om det som von der Leyen beskrev som "europeiska värderingar". Av naturliga skäl var situationen i Ukraina också ett återkommande tema och Ukrainas första dam, Olena Zelenska, deltog i salen. Ordföranden talade också bland annat om energiförsörjningen, ekonomin och klimatet.

von der Leyen började med att konstatera att parlamentet aldrig tidigare har debatterat tillståndet i unionen medan ett krig härjar i Europa. Hon hyllade det ukrainska folkets mod och Europas snabba svar på Rysslands invasion. von der Leyen nämnde att EU:s sanktioner mot Ryssland har haft verkan och bekräftade att de är här för att stanna. Hon meddelade att EU ska bidra 100 miljoner euro till återuppbyggnaden av skolor i Ukraina. Dessutom ska kommissionen arbeta för att se till att Ukraina får bättre tillgång till EU:s inre marknad. Ett av hennes konkreta förslag var att Ukraina snabbt ska få komma med i EU:s zon för fri roaming. När kriget är över och vi återigen kan resa till Ukraina ska man alltså även där kunna surfa på mobilen precis som hemma.

Gällande energiförsörjningen konstaterade von der Leyen att Ryssland aktivt manipulerar EU:s energimarknad, men att EU jobbar för att få flera leverantörer, öka den gemensamma lagringen och att arbetet pågår med ett energipaket (som ni kan läsa mera om senare i nyhetsbrevet). Hon framförde också att en omfattande reform av elmarknaden måste genomföras så att elpriset kan frikopplas från gaspriset och att detta bör ses som ett tillfälle att ställa om från de fossila bränslena. Vidare på klimatområdet meddelade von der Leyen att en europeisk bank för vätgas ska inrättas som kommer investera till stöd för uppbyggnaden av den framtida vätgasmarknaden. EU kommer också att arbeta för att få till ambitiösa klimatöverenskommelser på global nivå, både på FN:s konferens om biologisk mångfald och under klimatkonferensen COP27. Dessutom ska EU öka förmågan att lindra effekterna av klimatförändringarna genom att öka kapaciteten för att bekämpa bränder. EU ska bland annat gemensamt köpa in fler flygplan och helikoptrar som kan användas för att släcka skogs- och markbränder runt om i Europa.

von der Leyen poängterade att många EU-länder fortfarande har för höga statskulder, men konstaterade ändå att återhämtningsplanen "*NextGenerationEU*" fortsätter gynna investeringar, tillväxt och sysselsättning. Tillväxt och ansvar måste gå hand i hand, sade von der Leyen. Övriga planer och paket som introducerades var bland annat ett anti-korrupsionspaket, arbete för psykisk hälsa och en revision av djurskyddet inom EU. Dessutom avslutade von der Leyen med att ge ett lite överraskande besked. Hon sade tydligt att hon tycker det är dags för ett europeiskt konvent där man ska diskutera hur EU:s grundfördrag kan ändras. Många medlemsstater är inte alls speciellt pigga på det här, men vi kommer säkerligen höra mycket mer om det i framtiden!

Talet kan ses eller läsas i sin helhet [här](#).

4. Förordning om restaurering av natur

Hur ska naturen i EU återställas så att djur och natur ska må bättre och biologisk mångfald öka? Kommissionens förslag till svar på den här frågan är en ny förordning om restaurering av natur.

Förslaget kom tidigare i somras och har nu börjat behandlas av de direkt folkvalda Europaparlamentarikerna och de nationella regeringarnas representanter i rådet.

Trots tidigare strategier och åtgärder på både EU-, nationell och regional nivå fortsätter minskningen av biologisk mångfald och ekosystem fortsätter försämrans runt om i Europa. Kommissionen uppskattar att 80 % av EU:s habitat är i dåligt skick och utvärderingen av den tidigare strategin för biologisk mångfald kom fram till att strategin inte var tillräckligt effektiv, enligt kommissionen främst på grund av att den var frivillig för medlemsstaterna istället för bindande. Nu föreslår därför kommissionen en förordning. Förordningar är direkt bindande för alla medlemsstater och behöver inte implementeras genom nationell lag. Det betyder att förordningen kan träda i kraft snabbare och leda till en mer enhetlig tillämpning än om förslaget var i direktivform eller – som tidigare – bara i form av en icke-bindande strategi.

Förslaget kommer som en fortsättning på den ”Europeiska gröna given” som är EU:s program för att vara klimatneutralt till år 2050. Målet med det här förslaget är att ekosystem ska restaureras och den biologiska mångfalden ska förbättras. Det närmaste målet i förordningen är att 20 % av medlemsstaternas områden ska åtgärdas senast år 2030, både på land och i havet. Till år 2050 ska det utvidgas till att gälla samtliga ekosystem som är i behov av restaurering. Även jordbruksmark, skogsbruk och statsmiljöer behandlas i förordningen. Idag ser vi en negativ trend när det kommer till pollinatörer. De är väldigt viktiga för miljön så målet är att den här trenden ska ha vänt år 2030 och att antalet pollinatörer ska öka efter det.

Restaurering innebär inte nödvändigtvis att alla ekosystem och habitat ska skyddas på ett strikt sätt, utan betyder att åtgärder ska införas för att förbättra dem. Ekonomisk aktivitet ska till exempel kunna fortsätta på restaureringsområden. Enligt kommissionens egna beräkningar så ska varje investerad euro ge 8-38 € tillbaka i form av bland annat ökad matproduktion, minskade klimatförändringar och bättre hälsa.

I förslaget finns även ett väldigt omfattande krav på rapportering, något som kan vara extra utmanande för en liten förvaltning som den åländska. Det finns även krav på att medlemsstaterna ska komma med en nationell återhämtningsplan. Eftersom det här rör ett område där Åland har egen lagstiftningsbehörighet behöver det utredas hur arbetet med att uppfylla kraven i förordningen ska fördelas mellan Åland och Finland.

Nu återstår det att se hur rådet och Europaparlamentet slutligen ställer sig till förordningen innan vi vet i vilken skepnad den träder i kraft och hur det påverkar Åland.

För mer information på engelska se [EU:s pressmeddelande](#) och även [förordningsförslaget på svenska](#).

5. Sanna Marins besök i Europaparlamentet

Den 13 september hölls en debatt med Finlands statsminister, Sanna Marin, i Europaparlamentet. Det var den sjätte "This is Europe"-debatten som hölls i parlamentet. Under dessa debatter kan parlamentets ledamöter diskutera olika synsätt och visioner för Europa med de nationella ledarna. Tidigare talare har varit regeringschefer från Estland, Italien, Irland, Kroatien och Grekland. Ett återkommande tema i Marins anförande var betydelsen av sammanhållning inom EU. Hon inledde med den dystra bilden som präglar EU just nu – Rysslands anfall mot Ukraina, de höga elpriserna, inflationen och tecknen på klimatförändringar som allvarlig torka och andra naturkatastrofer.

Marin var dock tydlig med att det finns mycket hopp att finna. Bland annat är hon övertygad om att Ukraina kommer att vinna kriget. Det ukrainska folkets mod och uthållighet har bevisats och det finns inte något annat alternativ än en ukrainsk seger. I kampen mot Ryssland och Putin betonade Marin vikten av sammanhållning för att ta oss igenom kommande vinters utmaningar och poängterade att det är våra gemensamma värderingar som gör oss starka: rättsstatsprincipen, demokrati och mänskliga rättigheter. Angående kriget nämnde hon behovet av fortsatta sanktioner, bland annat menade hon att det är hög tid för EU att stoppa majoriteten av beviljanden av visum till ryska medborgare.

Marin pratade även om Ukrainas framtida plats i EU. Hon sade att det inte är en snabb process, men att våra dörrar ska vara öppna för de europeiska länder som vill vara en del av EU och som är beredda att genomföra reformer för att uppfylla EU:s gemensamma värderingar.

Angående klimatet och energiförsörjningen sade Marin att det är nödvändigt att ta till snabba åtgärder för att på kort sikt sänka priserna och säkra tillgången på energi. På längre sikt kommer det vara viktigt att snabba på omställningen till förnybar och koldioxidfri energi samt att investera i andra innovativa lösningar. Dessa investeringar är enligt Marin bra även för vår framtida säkerhet då det visat sig väldigt problematiskt att vara beroende av länder som Ryssland på det här området. Marin avslutade med att konstatera att detta inte är den första eller sista krisen som EU kommer hantera och att det därför är viktigt att värna om sammanhållningen, rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter och demokratin.

Efter Marins anförande fick representanter från de olika politiska grupperna möjlighet att hålla anföranden. Marin fick bland annat beröm från flera Europaparlamentariker för att hon varit med och lett Finland in i Nato. De festbilder på Marin som skapat stor uppmärksamhet i Finland har även noterats i resten av EU och en belgisk Europaparlamentariker, Assita Kanko, höll ett anförande på det temat där hon gav sitt tydliga stöd till Marin och poängterade att även politiker måste få ha ett privatliv. Marin fick däremot stark kritik av den gröna gruppen för Finlands klimatarbete. Enligt de grönas gruppledare, Philippe Lamberts, pratar Finland gärna om ambitiösa klimatmål men när det kommer till kritan i till exempel skogspolitiken menade Lamberts att Finland tvärtom tillhör de länder som bromsar miljömålen.

Debatten kan ses i sin helhet [här](#).

6. Energiförsörjningen i EU

Något som ingen kan ha missat vid det här laget är frågan om hur energiförsörjningen ska lösas inom EU under den kommande vintern. Priserna på el och gas har stigit ordentligt och det här är något som drabbar såväl företag som medborgare och läget inför den stundande vintern är extra allvarligt. Den 7 september höll Ursula von der Leyen, kommissionens ordförande, tal om "omedelbara åtgärder" som ska skydda och hjälpa konsumenter och företag att ta sig igenom energikrisen och också anpassa sig efter den.

Kommissionens förslag kom en vecka senare och innehåller bland annat obligatoriska målsättningar för medlemsstaterna gällande minskad energiförbrukning, ett vinsttak för elproducenter och "solidariska bidrag" från producenter av fossilenergi. I von der Leyens tal nämndes även ett pristak på rysk gas. Kommissionen tog dock bort gaspristaket från förslaget då bedömningen gjordes att det skulle kunna riskera energiförsörjningen den närmaste tiden. Det är generellt en svår balans att å ena sidan se till att vi gör vad vi kan för att minska vårt beroende av Ryssland men att å andra sidan inte riskera att stå utan möjligheter att t.ex. värma upp våra byggnader under vintern. Tanken är oavsett att dessa åtgärder endast ska vara i kraft i några månader.

Mer ingående så innebär en minskad energiförbrukning att medlemsstaterna ska sänka förbrukningen, speciellt vid "topptimmarna". Det är under dessa timmar som gasenergi (delvis importerad från Ryssland) måste tas till då energiförbrukningen är så hög och elpriserna skjuter i höjden. Genom att sänka förbrukningen under dessa timmar är tanken att både förbrukningen och priserna ska jämnas ut. Överlag är målet att förbrukningen ska sänkas med 10% i varje medlemsstat, med speciella mål för topptimmarna.

Att det ska införas ett pristak för energiproducenter innebär att producenter av billig energi inte ska göra onormalt stora vinster på bekostnad av sårbara konsumenter och företag. Man vill dock fortsatt att det ska vara gynnsamt att investera i grön energi, så det är en balansgång. Var pristaket sätts är upp till medlemsstaterna, men det finns ett förslaget maxtak på EU-nivå.

"Solidariska bidrag" från producenter av fossilenergi ska enligt förslaget drivas in under ett års tid för att sedan utvärderas. Bidraget är menat att beräknas på vinsten som överstiger 20 % av den tidigare normala vinsten. Medlemsstaterna kan dock välja att sätta ett högre bidrag.

Det ska bli intressant att följa utvecklingen av energipriserna och se om dessa föreslagna åtgärder har den önskvärda effekten.

Vi hörs igen i oktobers nyhetsbrev!

Mejlet skickas av Ålands landskapsregerings representant i Bryssel.
Tanken är att mejlet ska sammanlänka ålänningar med EU-frågor på agendan.
Hör av er om ni har frågor eller specifika EU-ärenden ni vill att vi bevakar.

Ni når oss via:

anton.nilsson@formin.fi & olivia.jansson@formin.fi